

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Затверджую
Голова Приймальної комісії
Ректор

Михайло
ЗГУРОВСЬКИЙ

8.04.2023

Факультет соціології і права

ПРОГРАМА
комплексного фахового випробування
для вступу на освітньо-професійну програму підготовки магістра
«Врегулювання конфліктів та медіація»
за спеціальністю 054 Соціологія

Програму ухвалено:
Вченю Радою Факультету соціології і права
Протокол №8 від «16 » « 04 » 2023 р.
Голова Вченої Ради

Олена АКІМОВА

Київ – 2023

ВСТУП

Комплексне фахове випробування на підготовку здобувачів освітньо-професійного рівня магістра спеціальності 054 Соціологія за освітньою програмою «Врегулювання конфліктів та медіація» спрямоване на перевірку відповідності знань та навичок рівню, необхідному для навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти.

Програма комплексного фахового випробування визначає форму організації, зміст та особливості проведення вступного випробування на підготовку здобувачів за освітньо-професійною програмою «Врегулювання конфліктів та медіація» спеціальності 054 Соціологія другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Комплексне фахове випробування проводиться в очній або дистанційній формі з використанням технологій дистанційного навчання «Google» та сервісу відеоконференцій «Zoom» з обов'язковою відеофіксацією процесу проведення іспиту.

I. ОСНОВНИЙ ВИКЛАД

1.1 Перелік освітніх компонентів, розділи яких входять до програми

До програми комплексного фахового випробування включено теоретичні питання з таких розділів освітніх компонентів бакалаврської освітньої програми:

- 1) **Основи психології та соціології**
- 2) **Історія і теорія психології та соціології**
- 3) **Методи психології та соціології**
- 4) **Прикладні аспекти психології та соціології**
- 5) **Психологічні та соціологічні виміри суспільства**

1.2 Зміст програми

1.2.1 Перелік тем, винесених на вступне комплексне фахове випробування з розділу «Основи психології та соціології»

Психологія та соціологія у структурі сучасних наук.

Об'єкт, предмет психології. Психіка як об'єкт психології. Психічні явища як предмет психології.

Об'єкт, предмет соціології. Суспільство як об'єкт соціології. Соціальна взаємодія як предмет соціології.

Функції соціології: теоретико-пізнавальні, практично-політичні.

Трансформація уявлень про предмет психології. Історичне формування предмета психології: від вчення про душу до науки про психіку.

Трансформація уявлень про предмет соціології: від вивчення суспільства в людині до дослідження людини в суспільстві.

Структура та основні галузі психології. Фундаментальна та прикладна психологія.

Рівні соціологічного знання загальносоціологічні теорії (макросоціологія та мікросоціологія), спеціальні та галузеві соціологічні теорії (теорії середнього рівня), знання, здобуте за допомогою емпіричних досліджень.

Основні категорії психології та соціології.

Поняття «психіка» та її сутність. Функції психіки: відображення, регулятивна.

Співвідношення понять «соціальне» і «суспільне».

Співвідношення понять «людина», «індивід», «особистість» та «індивідуальність».

Біологічні передумови, соціальні умови та чинники психічного розвитку особистості.

Мотиви та мотивація особистості. Потреби, інтереси, переконання, ідеали.

Спрямованість особистості.

Цінності та ціннісні орієнтації особистості. «Життєві стратегії».

Самоактуалізація та самореалізація особистості: сутність та риси.

1.2.2. Перелік тем, винесених на вступне комплексне фахове випробування з розділу «Історія і теорія психології та соціології»

Соціологічна та психологічна думка XIX ст.

Позитивізм Огюста Кonta. Концепція співвідношення суспільства та індивіда.

Психологія натовпу Гюстава Лебона. Класифікація натовпів, характеристики натовпу.

Теорія наслідування Габріеля Тарда. Психологічний механізм наслідування як ключ до пояснення соціальної поведінки.

Органіцизм та еволюціонізм у теорії Герберта Спенсера.

Соціологічна та психологічна думка кінця XIX – початку XX ст.

Інтеракціонізм. Теорія «дзеркального Я» Чарльза Хортона Кулі. Символічний інтеракціонізм Джорджа Герберта Міда. Аналіз динаміки «Я»: «І» / та «Ме».

Психоаналітична теорія Зигмунда Фройда. Вчення про сексуальність: лібідо, сублімація, витіснення. Структура особистості Вено (Id), Я (Ego) і Над-Я (Super Ego). Соціологічні аспекти психоаналізу.

Індивідуальна психологія Альфреда Адлера. Комплекс меншовартості.

Аналітична психологія Карла Густава Юнга. Структура особистості. Архетипи колективного несвідомого.

Розуміючи соціологія Макса Вебера. Теорія соціальної дії. Типи соціальної дії. Типи легітимного панування.

Еміль Дюркгайм про суспільні норми і цінності. Поняття аномії. Проблема розрізnenня нормальних і патологічних явищ. Типи самогубств.

Теорія соціальної поведінки Вільfredo Парето. Теорія еліт. Циркуляція еліт як елемент підтримки соціальної рівноваги.

Психологічна та соціологічна думка другої половини XX – початку XXI ст.

Дж. Морено: соціометрична революція, психодрама Неофрайдизм (Е. Фромм, Е. Еріксон). Класичний біхевіоризм (Дж. Уотсон, І. Павлов, Б. Скіннер) та необіхевіоризм (А. Бандура). Гуманістична психологія (А. Маслоу, К. Роджерс, В. Франкл, І Ялом). Генетична психологія Ж. Піаже.

Специфіка структурно-функціональної теорії Толкотта Парсонса.

Концепція соціальної дії. Соціалізація і соціальний контроль як механізми інтеграції індивіда до соціальної системи. Функціональний аналіз Роберта Мертона. Р. Мerton про

соціологічні теорії середнього рівня. Феноменологічна соціологія Альфреда Шюца: поняття життєвого світу та повсякденності.

1.2.3. Перелік тем, винесених на вступне комплексне фахове випробування з розділу «Методи психології та соціології».

Планування та забезпечення якості дослідження.

Наукові дослідження: різновиди (теоретичні та емпіричні; фундаментальні та прикладні; розвідувальні, описові та аналітичні, польові та лабораторні), проблема, мета, завдання, об'єкт, предмет.

Програма дослідження: структура документа, основні пункти, етапи дослідження. Тлумачення, концептуалізація, операціоналізація основних понять дослідження. Гіпотези дослідження: теоретичні, емпіричні, статистичні.

Вибірковий метод генеральна сукупність, вибірка, основні вимоги до формування вибірки, методи формування.

Якість інформації: репрезентативність, валідність, надійність. Типи валідності (змістовна, критеріальна, конструктна), валідизація. Забезпечення надійності.

Методи збору інформації.

Спостереження: види, переваги і недоліки, роль спостерігача.

Експеримент: види (констатувальний, формувальний, природний, лабораторний), планування, внутрішня і зовнішня валідність.

Методи опитування: анкетування, інтерв'ювання. Анкетування (поштові, пресові, онлайнові, експертні, індивідуальні, групові). Анкета: види питань, методичні вимоги до композиції анкети та різних питань. Формулювання питань і відповідей в анкеті). Інтерв'ювання (фокус-групові, глибинні, неформалізовані: історія життя, біографія, усна історія).

Експертні опитування (метод експертної оцінки): пошук, відбір та підготовка експертів. Види і процедури експертного опитування.

Соціометрія: особливості застосування та інструментарію (анкета, шкали), соціометричні індекси, матриці та соціограми.

Аналіз документів. Контент-аналіз.

Методи аналізу емпіричних даних.

Вимірювання (за С. Стівенсом): визначення, види, рівні, шкали (номінальні, порядкові, метричні).

Описова статистика. Міри центральної тенденції та міри варіації для шкал різних типів. Точкове та інтервальне оцінювання. Довірчий інтервал.

Аналіз статистичного зв'язку між двома змінними. Коefіцієнти кореляції. Методи перевірки статистичних гіпотез.

Лінійна регресія (парна та багатовимірна).

1.2.4. Перелік тем, винесених на вступне комплексне фахове випробування з розділу. «Прикладні аспекти психології та соціології»

Особистість як об'єкт та суб'єкт соціальних відносин.

Соціалізація особистості: сутність, етапи (первинна, вторинна), механізми (адаптація, інтеграція). Суб'єкти (сім'я, формальні та неформальні групи однолітків) і агенти (освіта, традиційні ЗМІ: та нові медіа: інтернет, соціальні мережі) соціалізації. Поняття ресоціалізації.

Девіантна поведінка особистості. Поняття та види (позитивна і негативна) девіацій. Суїциdalна та залежна поведінка. Булінг. Мобінг. Ейджизм. Рівні девіантної поведінки: поведінка, що не є схвалюваною іншими, що осуджується іншими, морально негативні прояви і вчинки, делінквентна поведінка, злочинна поведінка, деструктивна поведінка. Соціальні та психологічні чинники девіантної поведінки. Профілактика девіантної поведінки: просвіта, соціальна реклама, корекційні програми, створення ситуації успіху.

Соціальні статуси поняття та види (офіційний і неофіційний, приписаний і здобутий). Соціальні ролі поняття та види (активні й пасивні, явні й латентні). Структура ролі за В. Ядовим (когнітивна, афективна, конативна складові). Маргінальність соціальних ролей.

Стать і гендер. Маскулінність. Фемінінність. Андрогінність. Гендерна ідентичність. Кризи гендерної ідентичності. Гендерні стереотипи: поняття та види (традиційні та егалітарні). Гендерна рівність і дискримінація. Сексизм. Фемінізм.

Особистість у життєвому та професійному просторі.

Гра, навчання, праця як види діяльності. Професійна діяльність поняття та етапи професіоналізації (професійне самовизначення, професійне навчання, професійна адаптація, професійне становлення, професійна реалізація, завершення професійної діяльності). Мотивація та стимулювання професійної діяльності (за ієрархією потреб А. Маслоу). Професійне вигорання. Поняття професійних криз.

Спілкування як соціально-психологічний феномен. Спілкування як обмін інформацією (комунікативна сторона спілкування). Комунікатор, реципієнт, канал передавання інформації. Комунікативні бар'єри. Спілкування як сприймання, розуміння та оцінка партнерів спілкування (перцептивна сторона спілкування). Механізми міжособистісного сприймання: ідентифікація, соціальна рефлексія, стереотипізація. Каузальна атрибуція. Атитюд як соціальна установка. Спілкування як взаємодія (інтерактивна сторона спілкування).

Конфлікт і конфліктна ситуація. Види конфліктів (внутрішньоособистісний, міжособистісний, внутрішньогруповий, міжгруповий). Рольові конфлікти (гендерно-рольовий конфлікт, конфлікт між сімейними і професійними ролями). Стилі поведінки в конфлікті (суперництво, уникнення, компроміс, співпраця, пристосування). Запобігання (психологічна просвіта, недопущення дискримінації, матеріальне та моральне заохочення, дотримання корпоративної культури) та розв'язання (досягнення компромісу чи співпраці) конфліктів у різних сферах життєдіяльності.

Соціальна організація як формальна група: характеристики, структура, функції організації. Управління. Управлінська діяльність. Лідерство та керівництво. Типологія лідерства. Стилі керівництва (авторитарний, демократичний ліберальний). Корпоративна (організаційна) культура.

Характеристика і актуальні проблеми сучасної сім'ї (нестабільність шлюбу, зниження народжуваності, матеріальне неблагополуччя). Функції сім'ї (репродуктивна,

економічна, виховна, господарсько-побутова, комунікативна, дозвільна, сексуальна, рекреативна, психологічного захисту). Види сім'ї: нуклеарна та розширена сім'я; патріархальна, матріархальна, егалітарна сім'я: моногамна та полігамна сім'ї. Шлюб і шлюбні стосунки. Сімейні кризи.

1.2.5. Перелік тем, винесених на вступне комплексне фахове випробування з розділу «Психологічні та соціологічні виміри суспільства»

Група як структурний елемент суспільства.

Поняття та головні ознаки соціальної групи. Класифікація соціальних груп (великі соціальні групи, середні соціальні групи, малі соціальні групи).

Поняття великої соціальної групи. Класифікація великих соціальних груп (соціально-класові, соціально-демографічні, соціально-етнічні, соціально-професійні та соціально-територіальні). Натовп як велика стихійна група. Основні характеристики та типологія натовпу, соціально-психологічні особливості окремих його різновидів. Етнічні групи. Форми існування етносів та основні етнічні процеси. Поняття етнічної ідентичності та свідомості.

Поняття малої групи. Класифікація малих соціальних груп (первинні / вторинні; формальні / неформальні; референтні / групи членства; квазігрупи). Структура малої групи. Динамічні процеси в малій групі. Соціально-психологічний клімат групи. Конформізм, конформна поведінка і конформність. Згуртованість.

Соціальні та психологічні характеристики й форми організації суспільних процесів і явищ.

Суспільна свідомість. Масова свідомість. Групова свідомість. Індивідуальна свідомість. Механізми соціально-психологічного впливу (наслідування, навіювання, переконання, зараження, чутки, мода).

Поняття соціального інституту. Основні функції та характерні ознаки. Види соціальних інститутів: економічні, політичні, релігійні, культури та соціалізації тощо.

Соціальна стратифікація та соціальні нерівності. Основні критерії соціальної стратифікації. Види нерівності (економічна, політична, правова, культурна, цифрова, мобільна та ін.).

Соціальна мобільність: поняття, типи (вертикальна / горизонтальна), механізми, соціальні та психологічні чинники. Міграція як вид просторової мобільності: сутність, соціальні та психологічні характеристики.

1.3 Допоміжні матеріали для складання комплексного фахового випробування

Під час складання комплексного фахового випробування заборонено використання допоміжної літератури та інших допоміжних матеріалів та засобів.

1.4 Опис завдання комплексного фахового випробування

На комплексному фаховому випробуванні вступники виконують письмову екзаменаційну роботу за індивідуальними варіантами.

Кожен варіант завдання містить два теоретичні питання за матеріалами освітніх компонентів, зазначених в п. 1.1.

1.5 Критерій оцінювання комплексного фахового випробування

Рейтингову систему оцінювання комплексного атестаційного екзамену складено відповідно до вимог чинної редакції «Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського» (<https://osvita.kpi.ua/node/37>).

У письмовій відповіді на теоретичні питання комплексного фахового випробування вступник має продемонструвати знання теорії дисципліни, понятійно-категоріального апарату, термінології, принципів предметної області дисципліни. Відповіді вступник повинен викладати чітко, логічно та послідовно.

У відповідях на теоретичні завдання екзаменаційного білета оцінюють:

- повноту розкриття питання;
- уміння чітко формулювати визначення понять/термінів та пояснювати їх;
- здатність аргументувати відповідь;
- аналітичні міркування, порівняння, формулювання висновків;
- акуратність оформлення письмової роботи.

Оцінювання відповіді вступника здійснюється за системою ECTS за стобальною шкалою. Максимальний бал за відповідь на кожне з відкритих запитань складає 50 балів.

Загальна оцінка вступника розраховується за формулою:

$E_{\text{заг}} = E_1 + E_2$, де:

$E_{\text{заг}}$ – загальна оцінка вступника;

E_1 – бали, отримані вступником за відкрите теоретичне питання №1.

E_2 – бали, отримані вступником за відкрите теоретичне питання №2.

Отже, максимальна загальна оцінка вступника $E_{\text{заг}}$:

$E_{\text{заг}} = 50 + 50 = 100$ балів.

Критерії оцінювання відповіді на питання екзаменаційного білету є такими:

- повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 45-50 балів;
- достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями – 38-44 бали;
- неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки – 33-37 балів;
- незадовільна відповідь (не відповідає вищезазначеним вимогам) – 0 балів.

Загальний бал вступника за комплексне фахове випробування визначається як сума балів, отриманих вступником за відповідь на кожне з питань екзаменаційного білету.

З метою обчислення конкурсного балу вступника в Єдиній державній електронній базі з питань освіти сумарний бал, отриманий вступником за РСО (60...100 балів), має бути переведений на бали шкали ЄДЕБО (100...200 балів) згідно з Таблицею відповідності:

Таблиця відповідності оцінок РСО (60...100 балів)
оцінкам 200-бальної шкали (100...200 балів)

шкала РСО	шкала 100...200	шкала РСО	шкала 100...200	шкала РСО	шкала 100...200	шкала РСО	шкала 100...200
60	100	70	140	80	160	90	180
61	105	71	142	81	162	91	182
62	110	72	144	82	164	92	184
63	115	73	146	83	166	93	186
64	120	74	148	84	168	94	188
65	125	75	150	85	170	95	190
66	128	76	152	86	172	96	192
67	131	77	154	87	174	97	194
68	134	78	156	88	176	98	196
69	137	79	158	89	178	99	198
						100	200

1.6 Приклад типового завдання комплексного фахового випробування для вступу на освітньо-професійну програму «Врегулювання конфліктів та медіація» за спеціальністю 054 Соціологія

1. Розкрити сутність, етапи та механізми соціалізації особистості.
2. Охарактеризувати види і процедури експертного опитування.

ІІ ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Порядок проведення комплексного фахового випробування

Комплексне фахове випробування проводиться в очній або дистанційній формі з використанням технологій дистанційного навчання «Google» та сервісу відеозв’язку «Zoom» із обов’язковою відеофіксацією процесу проведення іспиту.

Порядок проведення екзамену відповідає «Положенню про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського» (<https://osvita.kpi.ua/node/32>) та «Регламентам проведення семестрового контролю та захисту кваліфікаційних робіт та атестаційних екзаменів в дистанційному режимі» (<https://osvita.kpi.ua/node/148>).

Фахове випробування складається вступниками згідно із затвердженим розкладом. Відхилення від розкладу випробувань неприпустимо.

У разі проведення випробування в дистанційній формі посилання на відеоконференцію для проведення комплексного фахового випробування створюється напередодні та розсилається всім учасникам (екзаменаторам та вступникам) через відповідні інформаційні канали – електронну пошту, мережі «Viber», «Telegram».

Екзаменаційна комісія зобов’язана забезпечити надійну ідентифікацію (встановлення особи) вступника. Якщо процедура надійної ідентифікації не була проведена, вступник вважається таким, що не з’явився на фахове випробування. Ідентифікація вступника може

здійснюватися, наприклад, шляхом демонстрації екзаменаторам через засоби відеозв'язку свого паспорту або іншого документу, що посвідчує особу.

На комплексному фаховому випробуванні вступники виконують письмову контрольну роботу. Номери індивідуальних екзаменаційних білетів розподіляються між вступниками в через сервер випадкових чисел і оголошуються за списком вступників через засоби відеозв'язку.

Для уникнення завчасної підготовки відповідей вступниками порядок проведення комплексного фахового випробування передбачає написання на кожному аркуші екзаменаційної роботи певного кодового слова, яке вступникам повідомляють під час проведення випробування.

Загальний час, який виділяється на рукописне виконання завдань екзаменаційного білету, складає 90 хвилин. Час початку та час завершення випробування оголошується екзаменатором. Протягом всього часу підготовки відповідей на питання екзаменаційного білету у здобувача має бути постійно увімкнена камера пристрою, за допомогою якого здійснюється відеозв'язок із екзаменатором.

За 3-5 хвилин до закінчення випробування вступник повинен підписати кожний аркуш своєї екзаменаційної роботи, зробити їх фотокопію та переслати її до встановленого часу на електронну пошту екзаменаційної комісії або в інший встановлений екзаменаційною комісією спосіб (мережі «Viber», «Telegram»).

Після отримання всіх фотокопій письмових робіт екзаменаційна комісія розпочинає їх перевірку. Оцінювання робіт здійснюється відповідно до рейтингової системи оцінювання (п. 1.5).

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Арон Р. Етапи розвитку соціологічної думки / пер. з франц. Київ : Юніверс, 2004. 688 с.
2. Бауман З. Глобалізація. Наслідки для людини і суспільства / пер. з англ. І. Андрушенко, М. Винницький. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 109 с.
3. Березовська Л.І. Психологія конфлікту: навчально-методичний посібник. Мукачево : МДУ. 2016. 201 с.
4. Білушак Г.І. Математико-статистичні методи в соціології: навч. посіб. для студентів ВНЗ. Львів : Нац. ун-т "Львів. політехніка", 2016. 111 с.
5. Буняк Н. Загальна психологія: лекції. Тернопіль: ТНТУ, 2017. 300 с.
6. Варій М Психологія. Навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 288с.
7. Варій М, Ортинський В. Основи психології і педагогіки. Навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 376 с.
8. Гладун О.М. Вибіркові обстеження населення: методологія, методика, практика: монографія. Ніжин : Аспект-Поліграф, 2008. 348 с.
9. Гіденс Е. Соціологія / пер. з англ. В.Шовкун, А.Олійник. Київ : Основи, 1999. 726 с.
10. Дуткевич Т. Загальна психологія. Теоретичний курс. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 388 с.

11. Єнін М. Н. Соціологія громадської думки та мас-медіа: Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни [Електронний ресурс] : навч. посіб. для бакалаврів за спеціальністю 054 «Соціологія» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Єнін М.Н., Северинчик О.П. – Електронні текстові дані. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021.
12. Засекіна Л. В., Пастрік Т. В. Основи психології та міжособове спілкування: навч. посіб. для студентів ВНЗ. 2-е вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2018. 216 с.
13. Історія соціології (у 2-х кн.) [Електронний ресурс]: навчальний посібник / О.А. Рахманов, С. С. Бульбенюк, Ю.М. Манелюк. К.: КНЕУ, 2017.
14. Колобич О. П. Загальна психологія. Навчально-методичний посібник. Львів : 2018. 172с.
15. Курова А.В. Психологія спілкування: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА»). Одеса : Фенікс, 2020. 79 с.
16. Кутуєв П.В. Трансформації модерну: інституції, ідеї, ідеології : монографія. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2016. 516 с.
17. Кутуєв П.В., Богданова О.В., Клименко М.І. Теорія соціальних змін: сучасні соціологічні концептуалізації: Навчальний посібник. Київ : Вид-во НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2014. 220с.
18. Леш С. Соціологія постмодернізму / пер. з англ. Ю. Олійник. Львів : Кальварія, 2003. 344 с.
19. Максименко С. Д. Загальна психологія : навч. посібник. Київ : Центр учебов. літ., 2018. 272 с.
20. Методологія досліджень мас-медіа: робоча книга (handbook) / за заг. ред. К. Г. Сіріньок-Долгарьової. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 156 с.
21. Москалець В. Загальна психологія: підручник. Київ : Ліра-К. 2020. 564 с
22. Москалець В. Психологія особистості. Підручник. Київ : Ліра-К, 2021. 564 с.
23. Мясоїд П. Курс загальної психології. Київ : Алерта, 2021. 496 с.
24. Паніна Н.В. Технологія соціологічного дослідження. Київ, 2007. 320 с.
25. Панютто В.І., Максименко В.С., Харченко Н.М.. Статистичний аналіз соціологічних даних. Київ : Видавничий дім «КМ Академія», 2004. 270 с.
26. Панченко Л. Ф. Математичні та статистичні методи аналізу соціологічної інформації : Практикум. Київ : КПІ ім. І. Сікорського, 2018. 289 с.
27. Погорілій О.І. Соціологічна думка ХХ ст. : Посібник. Київ, 1996. 224 с.
28. Психологія : навчальний посібник / за редакцією О. В. Винославської. Київ : ІНКОС, 2009. 390 с.
29. Ручка А.О., Танчер В.В. Курс історії теоретичної соціології : Навч. посібник. Київ, 1995. 223 с.
30. Савчин М. Загальна психологія: підручник. Київ: ВЦ «Академія», 2018. 344 с.
31. Соціологічна теорія: традиції та сучасність: Навч. посібник / ред. А. Ручка. Київ : Ін-т соціології НАН України, 2007. 363 с.

32. Соціологія: Навч. посібник / ред. С. Макеєв. Київ : Знання, 2005. 455 с.
33. Тьюніс Ф. Спільнота та суспільство / пер. з нім. Н. Комарова, О. Погорілий. Київ : Дух і літера, 2005. 262 с.
34. Черниш Н. Соціологія: Курс лекцій. Львів : Кальварія, 2004. 544 с.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ

Федорченко-Кутуев П.В. д.соц.н., професор,
зав. кафедри соціології
Пиголенко І.В. к.ф.н., доцент кафедри соціології
Єнін М.Н. к.соц.н., доцент кафедри соціології
Коломієць Т.В., к.ф.н., доцент кафедри соціології
Багінський А.В. к.політ.н., доцент каф. соціології

6
Андрій
Сергій
Олег
Татьяна
Людмила

Програму рекомендовано кафедрою соціології, протокол № 10 від 28.04.2023.

Завідувач кафедри соціології

6

Павло Федорченко-Кутуев.